



# TRONDHEIM KOMMUNE

Miljøenheten

Jakobsli barnehager

og

Trondheim eiendom

N- 7004 Trondheim

Vår saksbehandler  
Elin Grønvold Aunet

Vår ref.  
17/12044/614 A10 &58  
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato  
05.07.2017

## **Charlottenlund barnehage - rapport fra tilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. - varsel om pålegg**

Miljøenheten gjennomførte 30.05.17 tilsyn ved Charlottenlund barnehage. Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagen ivaretar barnas fysiske miljø med hovedvekt på faktorer som påvirker inneklima (jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995).

### **1. Sammendrag**

Ved Charlottenlund barnehager er det etablert et internkontrollsystem etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., som også omfatter inneklima og renhold. Det ble ved tilsynet avdekket høye lydnivå fra ventilasjonsanlegg og avvik på sikkerhet for barn. Det ble ved tilsynet avdekket ett avvik og gitt fire merknader.

#### **Avvik 1      Sikkerheten for barn er ikke tilfredsstillende ivarettatt.**

Vi vurderer at det påpekte avviket ved barnehagen ikke er i samsvar med regelverket.

#### **Frist for retting av avvik**

Vi ber om skriftlig bekreftelse **innen 01.10.2017** på at avviket er rettet.

Postadresse:  
TRONDHEIM KOMMUNE  
Miljøenheten  
Postboks 2300 Torgarden  
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:  
Erling Skakkes gate 14

Telefon:  
+47 72542550

Telefaks:  
+47 72542551

Organisasjonsnummer:  
NO 942 110 464

E-postadresse: miljøenheten.postmottak@trondheim.kommune.no  
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

**Frist for fremlegging av dokumentasjon**

Miljøenheten ber om dokumentasjon i form av lydmåling på at bygningens tekniske installasjoner (ventilasjonsanlegg) gir tilfredsstillende lydnivå i barnas leke- og oppholdsareal på felleskjøkken Bygg B og utendørs ved bygg A.

Dokumentasjonen må fremlegges **innen 01.10.2017**.

**2. Beskrivelse av Charlottenlund barnehage**

Charlottenlund er en kommunal barnehage som tilhører enheten Jakobsli barnehager. Barnehagen har til sammen fire avdelinger fordelt på to hus/bygninger.

**3. Reviderte områder og funn**

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedfokus på §13 Rengjøring og vedlikehold og §19 Inneklima og luftkvalitet, samt internkontrollrutiner for å ivareta disse forholdene.

Følgende forhold er vurdert ved tilsynet:

- Inneklima ved barnehagen, om det er registrert klager på inneklima og hvordan disse er behandlet
- Om inneklima er kartlagt ved målinger eller andre typer undersøkelser
- Om det er etablert rutiner i internkontrollsystemet for å sikre et godt inneklima og håndtering av eventuelle klager/problemer
- Type ventilasjonssystem og driftsrutiner
- Radonnivå
- Om det foreligger renholdsplan og det kan dokumenteres at denne følges
- Om renholdet oppleves som tilfredsstillende av brukerne
- Vedlikeholdsplan
- Fysiske forhold med betydning for inneklima, renhold og vedlikehold

Videre i denne rapporten vil vi omtale de forhold som barnehagen og/eller byggeier må følge opp.

Tilsynet ble gjennomført ved gransking av dokumenter, møte med relevante aktører, samt en befaring av lokalene.

**Dokumentgrunnlag:**

- Oversikt over barnehagens rutiner for å ivareta fysisk miljø, sikkerhet og smittevern renhold og hygiene
- Servicerapport ventilasjon fra 2013 der tiltak mot støy ble gjennomført samt kontroll av luftmengder.
- Resultat fra radonmålinger gjennomført 2015
- Prosedyrebeskrivelse for drift og vedlikehold av ventilasjonsanlegg
- Trondheim eiendom rutiner for drift av bygg og ansvarsfordeling (Kvaliteket)
- Trondheim eiendoms rutiner for behandling av inneklimaklager (Kvaliteket)

**Deltakere ved tilsynet**

Margrete Skevik , enhetsleder Jakobsli barnehager  
Bente Røvik. områdeleder renhold  
Stig Rune Berg, prosjektleder vedlikehold Trondheim eiendom  
Bente L. Høier, sjefingeniør Miljøenheten  
Elin G. Aunet, rådgiver, Miljøenheten

**3.1 Lydforhold**

*Miljøenheten ber om dokumentasjon i form av lydmåling på at bygningens tekniske installasjoner (ventilasjonsanlegg) gir tilfredsstillende lydnivå i barnas leke- og oppholdsareal på felleskjøkken Bygg B og utendørs ved bygg A.*

Observasjon

På befaringen ble det observert støy fra ventilasjonsanlegget innendørs på felleskjøkken i bygg B. I tillegg ble det observert støy utvendig på barnas utelekeområde fra ventilasjonsanlegget utenfor bygg A.

Vurdering

Forskriften stiller krav til at virksomhetens lokaler og uteområdet skal ha tilfredsstillende lydforhold, jfr § 21.

Støynivået som ble observert ved tilsynet indikerer at lydforholdene i barnehagen ikke tilfredsstiller kravene til lydnivå fra tekniske installasjoner gitt i NS 8175, klasse C. Støy er definert som uønsket lyd. Støy oppleves som slitsomt, og kan derfor medvirke til stress og helseplager over tid, selv om støyen i seg selv ikke er så høy at den gir hørselsskade. Barnehagens lokaler og uteområde skal ha tilfredsstillende lydforhold. Det må derfor gjøres målinger av støy fra ventilasjonsanlegget i de nevnte arealene og på uteområdet, og basert på disse, må det ved påvist behov gjøres tiltak som sikrer tilfredsstillende lydforhold i barnas inne- og utelekeområde.

**3.2. Sikkerhet****Avvik 1      Sikkerheten for barn er ikke tilfredsstillende ivaretatt.**

*Komfyr må sikres slik at barn ikke kan brenne seg på kasseroller o.l. Det må sikres at alle tappesteder tilgjengelig for barn har maks 38°C. Løse persiennesorner må sikres. Det må kontrolleres at speil er sikret mot knusing.*

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Ved tilsynet observerte vi manglende komfyrvern/kasserollevern på felleskjøkken, manglende skåldesikring på vannkran på avdelingen Smia og løse persiennesorner flere steder. Vi observerte også flere speil festet med klips, som det var usikkert på om var sikret mot knusing.

### Vurdering

Forskriften stiller krav til at virksomheten skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges, jfr § 14.

Manglende sikring av komfyr og manglende skåldesikring vil kunne føre til forbrenningsskader hos barn. Løse persiennesnorer kan utgjøre en risiko for kvelning. Speil som knuses vil medføre skarpe glassbiter som kan skade barn.

Komfyr må sikres slik at barn ikke kan brenne seg på kasseroller o.l. Det må sikres at alle tappesteder tilgjengelig for barn skal ha maks 38°C. Løse persiennesnorer må sikres. Det må sikres at speil er sikret mot knusing.

### **3.3. Inneklima**

*Merknad 1: Ventilasjonen på stellerrom på avd. Bua (rom G122) bør bedres ved å etablere mulighet for ekstra lufting, som kan styres manuelt, enten via vindu eller vifte direkte ut.*

#### Observasjon, vurdering

Begge bygg er utstyrt med balansert ventilasjon. Brukerne har ikke meldt om problemer med luftkvaliteten, og det er heller ikke foretatt målinger e.l. Det er ikke foretatt systematisk kartlegging av inneklima, ut over muligheten ansatte har for å melde problemer knyttet til vernerunde.

På stellerrom på småbarnsavdeling (Bua) observerte vi ved befaring at det ikke var vindu eller vifte som muliggjør hurtig utlufting. Dette bør etableres for å hindre luktspredning til tilliggende rom.

Det er tidligere vært utfordringer med temperaturregulering i flere rom, men det ble opplyst at temperaturene er innenfor akseptable nivå.

Det er foretatt målinger av radonnivå i begge bygg. Disse viste tilfredsstillende radonnivå.

### **3.4 Rengjøring og vedlikehold**

*Merknad 2: Renholdspersonalet bør arbeide videre med å ta i bruk det elektroniske registreringssystemet for å dokumentere gjennomført renhold.*

*Merknad 3: Renholdssoner ved inngangspartier på bygg B var noe slitt, og bør skiftes.*

#### Observasjon, vurdering

I samsvar med overordnede føringer fra rådmannen gjennomføres hovedrengjøring ved kommunale barnehager og skoler som periodisk renhold over året. Dette innebærer at flater over høyde 180 cm skal rengjøres regelmessig (inkl tak og faste installasjoner), damping av gardiner, vindusrengjøring og behandling av gulv. Miljøenheten er kjent med at Trondheim eiendom arbeider med innføring av et nytt system for registrering av dette. Det ble ved tilsynet opplyst at

dette også var på gang ved Charlottenlund barnehage. Renholdspersonalet har til nå benyttet bok for løpende registrering.

Ved tilsynet ble det opplyst at det ved barnehagen har vært praksis å gjennomføre hovedrengjøring om sommeren når barnehagen er stengt. Renholdspersonalet bør arbeide videre med å ta i bruk det elektroniske registreringssystemet for dokumentasjon av gjennomført renhold. Renholdspersonalet forteller om trange garderober og utfordringer med å holde disse ryddige og rene. I noen av inngangspartiene i bygg B var mattene noe slitt, og disse bør vurderes skiftet.

Det gjennomføres hovedvedlikehold ved barnehagen i 2017. Det ble ved tilsynet opplyst at dette bl.a. vil omfatte utskifting av råteskadet utvendig panel på bygg B.

### 3.5 Internkontroll

**Merknad 4:** Internkontrollsystemet bør utvikles og suppleres noe.

Barnehagen har etablert et internkontrollsystem som også omfatter rutiner for å ivareta innelima og renhold. En del av disse ble fremlagt i forbindelse med tilsynet, bla annet eksempel på HMS perm som benyttes på avdelingene.

Vi har følgende kommentarer til forbedringer av enhetens internkontrollsystem:

- rutiner for revisjon bør skriftliggjøres
- rutiner bør dateres, inkludert når de sist var revidert
- barnehagen bør sørge for at avvik og forbedringer meldt per telefon og e-post loggføres
- rutiner for melding av alvorlige hendelser til tilsynsmyndigheten jfr forskriftens § 5, bør tydeliggjøres
- barnehagen bør innføre systematisk kartlegging av fysisk miljø for barna, inkludert innelima, lysforhold, lydforhold tilsvarende vernerunde for ansatte.
- Det systematiske arbeidet med barnas HMS bør synliggjøres i en HMS plan, årshjul e.l., tilsvarende HMS-plan for ansatte.

### 3.5 Lysforhold

Ved befarig av barnehagen observerte vi at det på noen rom var utstrakt bruk av persienner, selv om det ikke var sol på vinduene. Det ble opplyst at ett barn i barnehagen har behov for ekstra skjerming av lys. Det er viktig at barnehagen er oppmerksom på at tilpasning for ett barn i minst mulig grad skal hindre dagslystilgangen for de øvrige barna, og at det etableres rutiner som sikrer at persiennene trekkes opp når barnet med behov for skjerming ikke er tilstede.

## 4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. med veileder, "Miljø og helse i skolen", Helsedirektoratet april 2014.

*Avvik* defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift. *Merknad* er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

**Forhåndsvarsel om pålegg**

Dersom vi ikke har mottatt bekreftelsen innen fristen, kan miljøsjefen gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt. (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Dersom dere har kommentarer til innholdet i rapporten ber vi om melding om dette innen tre uker.

Med hilsen  
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal  
miljøsjef

Elin Grønvold Aunet  
rådgiver

*Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift*

Kopi:  
Postmottak Fagenhet OU  
Komunalsjef barnehage Hilde Skybakmoen